

Latweefchu Uwises.

Ur augstas Geweschanas = Rummissiones sinau un nowehleschamu.

Nr. 41. Zettortdeenâ 8tâ Oktober 1825.

No Kurse m e s.

(Dividendsmits astota un beidsama isteifschana.)

Eefsch sawas isteifschanas no muhsu Kurse m e s. jau pee paschahm beigahm tappusch, klah-jahs gan, pirms scho lectu atstahjam, ihsumâ wehl wissu peeminneht; jo tapatt kâ zilweks, kas ilgi kahdâ widdû dshwojis un kam no ta widdus jaatstahj, wehl uskahj klahstakajâ kalnâ, un pahrskattidams wissu to widdû, firdi wehl pahrdohma, ko tē peedshwojis, ko redsejis un mahzjees, tâ gohdigam lassitajam arri ne buhs par skahdi, kad schimni beidsamâ isteifschana no Kurse m e s. pawissam peeminneht, ko tē effam mahzjuschees. Kurse m e s. leelum s isness 473 □juhdses, tas garrums 54tras juhdses, tas leelafais plattums 30 juhdses, rohbesch wissapfahrt 154tras juhdses. Kurse m e s. rohbesch us rihta puffi ar Widsemmi un tad ar Witepffi; us deenas widdus puffi par masu gabbalu ar Winkl Subnemenntu un par leelu gabbalu, prohti par 60 juhdschm, ar Leifschu semmi, beidscht par kahdu juhdsi ar Pruhfchu kehninga walsti; us wakkara puffi rohbesch wisszaur ar leelo juhru; us seemela puffi atkal ar juhru un ar Widsemmi. Kurse m e s. Jelgawas klahstumâ ittîm lihdsena, zittur gan drihs wisszaur pakalnaina, kalni gaddahs itt ihpaschi Alislauzes, Dihnaburges, Sehlpils, Baldohnes, Aluzes, Luffunes, Talsenes, Dundanges, Salbes un Embuttus kirspehles. Ta labbaka semme irr garr Leifschu rohbesch; plawu wissuwairak augfchgalla un Talsenes, Wentespils un Kuldigas aprinkôs. Kurse m e s. irr pulku meschu, dâwi peekdalkas no wissa Kurse m e s. grunta peekriht mescheem, bet arri tihruleem, fruhmeem un meschu plawahm, bes mescha grunta wehl leeli un masi purwi 23 □juhdses aismem, un kad mums wairak kâ 300 esari un pawissam

118 uppes, tad gan jafakka, ka Kurse m e s. flayja semme irr. Tohs leelafus esarus fauz: Engures, Usmas, Leepajas, Tasmaras, Dohrbes, Aluzes, Gaukes, Weefsthes, Mednas un Swentes esarus. Dâwi no muhsu uppehm irr paschas leelafas, prohti Leeluppe, kas no Wehmeles un Mubses pee Baufkes zeltahs un kurrâ 42 uppes ee-eet, un ta ohtra leela uppe irr Wente, kurrâ 35 zittas uppes eegahschahs, 6 uppes ee-eet Daugawâ un 33 irr juhrmallas uppes. Zilweku pehz beidsamas klaitfchanas 384,789 Kurse m e s. dshwo, no kurreem 361,162 pee Lutteru tizzibas, 23,627 pee zittahm tizzibahm turras. Basuizu irr pawissam 160 un no schahm 141 irr Lutterifkas. Schihs irr eedallitas eefsch gneem prahwesta aprinkeem. Mahtes jeb galwas draufses peederr: pee Jelgawas 7; pee Baufkes 11; pee Sehlpils 14; pee Dohbeles 13; pee Kandawas 9; pee Kuldigas 15; pee Grohbines 11; pee Alisputtus 7; un pee Wiltene s gnas. Pilsatu irr 11, prohti: Jelgawa, Leepaja, Grohbine, Alisputte, Kuldiga, Wiltene, Wentespils, Luffume, Baufke, Jaumelgawa un Jehlabstatt. Meeftu irr 10 un Slobbodu gnas, schihs wissas Alislauzes kirspehle. Pa wisseem muhsu pilsateem un meeftem dshwo 30,000 zilweki, wissu zitti us seemehm. Ja wissu lauschu klaitu ar Kurse m e s. leelum s falihdsina, tad isrehkina, ka 812 zilweki us □juhdsi dshwo, bet ja wehrâ leek, ka us mescha gruntu, purwjos un uhdenos zilweki ne mahjo, un ja to gruntu atnem, tad reds, ka pateesi 1500 zilweku us weenu □juhdsi pee mums dshwo. Kurse m e s. tohp eedallita eefsch 5zeem leeleeem un 10 maseem aprinkeem, wianus fauz wirspilskungu aprinkus, schohs pilskungu aprinkus. Lee pilskungu aprinki jau no wezzeem lafkeem eefsch kirspehlem eedalliti, kurru

pawiffam 34tru; pa wahrdeem meh's winna's taggad ne peeminneftin, bet tiffai atgahbinafin, ka pee Sehplis wirfpilskunga aprinka, Illufte's un Jaunjelgawas pilskungu aprinki ar 5zahn firfpehleh'm peeder. Pee Jelgawas wirfpilskunga aprinka peederr Baufkes un Dohbeles pilskungu aprinki ar 8nahm firfpehleh'm. Pee Zuffumes wirfpilskunga aprinka peederr Zuffumes un Zalfenes pilskungu aprinki ar 7nahm firfpehleh'm. Pee Kuldigas wirfpilskunga aprinka peederr Kuldigas un Wentespils fungu aprinki ar 5zahn firfpehleh'm, un pee Uisputtes wirfpilskunga aprinka peederr Uisputtes un Grohbines pilskungu aprinki ar 9nahm firfpehleh'm un ar Palanges pagastu. Muifchu pa wiffu Kursemmi 692, no kurrahm 172 frohna muifchas un 520 fungu jeb muifchneeku muifchas. Bafnizaskungu muifchu irr 105 un frohna mefchakungu muifchu irr 32. Mahju pawiffam 22,839, un warr rehlnaht, ka weenâs mahjâs 13 un ohtrâs 14 zilweki d'fihwo. Sudmallu irr 270, prohti 210 uhdens sudmallas un 60 weh-jenes; frohgu irr 1852.

Meh's gan turrejam prahtâ, faweem awifchu laffitajeem beidsiht kahdu bildi no wiffas Kursemmes doht, fchi bilde arri irr gattawa, bet daschi kawekli, fo meh's ne fpehjam islihd'snaht, fo taggad ne lauj, ka fchi bilde jeb Kursemmes fahrte warrâ tahpel's taptu eegreesta un us leelahin papihreh'm nodruffeta; warr buht ka turpilikam notiks, jo ftohleh'm un pagastu teefahm tahda semmesfahrta, kâ mums fchleet, tohti derriga buhtu; taggad meh's tiffai fpehjam teem awifchu laffitajeem, kas wiffus t'fchetrus awifchu gabda gahjumus labbi glabbajufchi, istsieft, kurrâs lappâs jeb kurrôs nummerôs jo plaschafu finnu no wiffas Kursemmes buhfschanas warr atrast.

Virmâ gabda gahjumâ 1822:

- Nr. 3. Ufobhlichana no Kursemmes wiffu buhfschanu istsieft.
 Nr. 5. No Kursemmes leeluma un rohbescheem.
 Nr. 11. No Kursemmes grunta un kalneem.
 Nr. 15. No Kursemmes laukeem, esareem un uppehm.
 Nr. 20. No Kursemmes uhdeneem.

Nr. 28. No Kursemmes eedfihwotajeem.

Nr. 31. No eedfihwotaju wajadsibahm eefsch lihdsibas.

Nr. 39. Zif Kursemme labbibas isfehj un atdabbu.

Nr. 40. No basnizas buhfschanas Kursemme.

Nr. 47. No ftohlu buhfschanas Kursemme.

Nr. 48. No teefas buhfschanas Kursemme.

Nr. 51. Wehl no teefas buhfschanas.

Ohtrâ gabda gahjumâ 1823.

Nr. 4. No Kursemmes pilfateem: Jelgawa.

Nr. 12. No Kursemmes pilfateem: Leepaja; Grohbine.

Nr. 20. No Kursemmes pilfateem: Piltene, Wentespils, Zuffume, Baufke.

Nr. 22. No Kursemmes pilfateem: Jaunjelgawa un Zehkaba pilfats.

Nr. 29. No Kursemmes meestem.

Nr. 30. Kursemmes aprinku istsieftschana: 1) Illufte's aprinkis.

Nr. 46. 2) Jaunjelgawas aprinkis.

Nr. 48. 3) Baufkes aprinkis.

Treschâ gabda gahjumâ 1824.

Nr. 9. No Kursemmes aprinkeem: 4) Dohbeles aprinkis.

Nr. 17. 5) Zuffumes aprinkis.

Nr. 29. 6) Zalfenes aprinkis.

Nr. 39. 7) Wentespils aprinkis.

Zettortâ gabda gahjumâ 1825.

Nr. 3. 8) Kuldigas aprinkis.

Nr. 19. 9) Uisputtes aprinkis.

Nr. 30. 10) Grohbines aprinkis, un schinni

Nr. 41. Beiguns ar pahrsfattifchanu un reesteru.

Êa nu fchi Kursemmes istsieftschana, kâ wiffas leetas semmes wirfû, fawu gallu peedfihwojufi. Woi zaur to kahds labbums isdarrihts, woi tehwo semmi nu labbaki pasihst ne kâ preekschlaikâ, par to ftohlemeisteris ne warr sinnaht, winsch tiffai apfunnahs ta darba, kas bij wajaga pee fchihs leelas istsieftschanas, un ka naw pehz fawahm dohmahm, bet pehz teefas grahmatahm un pehz zittahm sinnaht, fo par 29neem gaddeem falaffijis, fcho istsieftschanu farakstijis. Dasch buhmeisteris usbuhwe leelu ehku ar pulku kambareem un istabahm; un kad gattawa, kad teem, preeksch kurreem tappe buhweta, ne pa-

tihl të eekschâ dsihwoht un ta ehka paleef tufschâ; fahde par to darbu, fakka reisneeki, kas to dab- bu sinnaht, bet tomehr ta ehka ar ilgofchanu fagruhst gruschôs. Woi tâ arri buhs ar scho Kursemmes isteifschanu? Skohlneisteris ne sinn, Deew's ween to sinna! Labpraht buhmei- steris arri frohniti, fo jau us sinukku egliti irr fataisijis, fawai ehkai us juntu uslifu, bet tas ne warr buht un winnam jadohdahs meerâ. Ja nu arri leekahs, ka mas labbuma zaur scho Kursemmes isteifschanu irr isdarrichts, tomehr tas irr un paleef teefa, ka, kad mehs Latweefchi eeksch wiffahm sinnaschanahm no grahmatahm un no grahmata buhschanas allaschin eeksch Wahzu grahmatahm mahzibas un eerahdischa- nas effam dabbujuschi, eeksch schihs leetas, prohti eeksch pilnigas isteifschanas no Kursem- mes, pehz tahs jaunah eedallifchanas, Wahzee- scheem no mums jamahzahs. Daschi muhsu Latweefchu sinnas no Kursemmes jau irr pah- tulkojuschi eeksch Wahzu wallodas, un to, fâ labbi sinnam, wehl turpliffam darrihs. Lai, lai, mehs Latweefchi jau effam preezigi, kad masu dallinu fawu grahmata parradu effam spehjuschi atdoht.

D a h r g s f a p n i s.

Gohdigs lassitais schinnis awijes jau daschu reift no Amerikas un no teem Amerikanereem lassijis. Englenderi, semni no winneem pirkuf- schi, të leelu walsti bij uszehlfuschi, kas taggad ne mas wairs pee England ne peederr, bet patte leela walsts irr. Lai laikâ, kad wehl Englen- dereem peederreja, fchi pirkta semme tappe pah- walbita no teefas kungeem, kas no England tur tappe aisfuhititi. Weens tahds jaunatsuhitits walbineeks, ar wahrdu Wiltum Johnston, ar to wirsneeku to Amerikaneru, kas flahumâ pa me- scheem dsihwoja, labbâ meerâ dsihwoja un drau- dsibu bij uszehlis. Tas Amerikaneris pilfata bij atnahzis, un kad patlabban pee ta teefas kunga un walbineeka bija, tad tas pulku jaunuu drehbju, fo eeksch England bij lizzees paschuh, dabbuja. Schihs drehbes bij parleekam sinuffas.

Tas Amerikaneris ne warreja beesgan isbrihno- tees par tahm jaukahn pehrwehm un par to brangumu un spihdumu; winsch tahs drehbes warren usteize, bet tatschu kaunejahs prassih, lai winnam kahdu no tahm schinko. Pehz kah- dahm deenahm winsch atkal to teefasfungu ap- mekleja, un tam pasazzija, ka winnam sawads fapnis effoh biijis. Kad nu teefasfungu to wai- zaja fo tad fapnojis, tad tas Amerikaneru wirs- neeks atbildeja: „Es fapnoju no tahm jaukahn drehbehm, fo tu no tawas tehru semmes, winn pufs leelo juhru, winnâ deenâ dabbuji, un tu man weenu no schahm drehbehm schinkofoi, ta- pehz ka tu mans draugs effi un ka mannim gau- schi patifke.“ Teefasfungu, labbi mannidams, fo Amerikaneris gribbeja, lifke atnest to labbato no wiffahm schahm drehbehm, ta bij gaischi farkana un tadehl tam Amerikaneram parleekam patifke, to nu schim pateefi eeschinkofoi. Ame- rikaneris pateize un aisgahje ittin lustigs. Pehz kahdu laifu, kad schis teefasfungu rohbeschus apluhfoi, winsch fatifke atkal ar scho Amerika- neru wirsneeku un tam fazzija: „Woi sinni, bruhnais brahl, ka es scho nakti arri esnu fap- nojis.“ Amerikaneris atbildeja: „Ko tad, baltais brahl?“ Teefasfungu atsazzija: „Man fapni nahze preekschâ, ka tu man wissu to sem- mes gabbatu winna pufs uppes, lihds winneem kalneem, kas pee juhru semmes peederr, schin- koi.“ Schê ar rohku rahdija us leelu plazzi, wissbrangakas semmes peesztuhstoschu puhru weetu leels, garr uppes. Amerikaneris fazzija: „Ja to effi fapnojis, tad man waijag peepildih, un es tadehl saweem laudin pawehleschu, no winna semmes gabbala atkahptees; bet klausees, baltais brahl, kas notizzis, notizzis, es ar te- wim wairs ne gribbu fapnoht, tawi fapni war- ren dahrgi, tee man malka padauds.“

Tas brangais semmes gabbals Englenderim pateefi tappe eerahdihits, un par peeminneschanu winsch tappe nosaufts: Wiltuma kunga fap- nis, un tâ scho leelo plazzi lihds scho baltu deenu wehl taggad nosauz.

Dasch lassitais, scho pateesu stahstu lassidams, pasineedamees dohmahs: Etku Englenderis

gudris bijis un Amerikaneris mulkis! Zitti
attak fazzih: Effur Amerikaneris gohdigs
bijis un Englanderis wiltigs! Skohlmeisteris
dohma: Effur nemahzih's wihr's kaunigs
bijis un mahzih's beskaunigs.

Teefas fluddinafchana.

Kad tas walbidams Senats 21mâ Zuhli schi gadda
to pawehleschamu islaiddis, ka to wezzu warranau
wehl lihds schi gadda beigahm warr isdoht un peenent,
bet ar nahkofchu gaddu to paschu wiffur, fur to atrohn,
buh's atuent, ja eeksch tahm klachtakajahm naudas-
teefahm lihds noliktu laifu prett jaunu warranau
naw atmainijusch; tad ta Kursemmes Gubernementa
waldischana to scheitan wiffem darra sinnamu. Zel-
gawas pilli 12tâ Septemba 1825. (Nris. 5226.)

Zaur Kuldigas aprinka teefas spreedumu scheid wis-
seem tohp sinnamu darrihts, ka 12tâ Oktobera deenâ
schi gadda un eeksch tahm pehznahkamahm deenahm
tahs atlikfuschas mantas ta nomirruscha Saldes mui-
schafunga Magnus Benedikt Larfch, prohti sudraba-
leetas, drehbes, masgajamas un gultu drahnas,
namma un kufua leetas, lohpi un sirgi, labbiba un
brandwihns un kas wehl, eeksch Saldes muischas tani
wairakfohlidamam, kam tulih't jamakfa, uhtropê taps
pahrdoh'tas.

Kuldigâ 19tâ Septemba deenâ 1825. I

(Nr. 990.) Kahrl Koschull, aprinka teefasfungs.
E. Günther, fiktehrs.

Kad tannâ 10tâ Oktobera deenâ schi gadda eeksch
Zirohles muischas ta zikkahrtiga mohderneeka Janna
un winna seewas lih'ses peederriga manta, prohti
lohpi, weens sirgs, namma rihki un mahju leetas,
ne aismakfatas lohpu rentes dehl, tam wairak foht-
damam, bet kam tulih't nauda jamakfa, uhtrupê taps
pahrdoh'ta, tad tas scheitan no Zulkumes aprinka
teefas tohp sinnamu darrihts.

Zulkumê 9tâ Septemba deenâ 1825. I

(Nr. 623.) Brinden, affesser.
Siktehrs George Paul.

Us pawehleschamu tahs Keiserifkas Majesteet,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs u. t. j. pr.,

tohp no Bauffas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas
taisnas prassifchanas pee teem Bauffas Pilsmuischas
faimneekem: Smedde Geddert, Pumpen Semm;
rihb Jahn, Schigle Jahn un Pihrag Jurre, kas
sawas mahjas, dehl teekem parradeem, nodewuschi
un par kurre mantahm konkurse sprees'ta, tadehl
zaur scho teefas fluddinafchamu un sasaukschamu aizi-
nati, lai, wiffwehlaki lihds 5tu Novemba schi
gadda, pee schihs pagasta teefas teizahs, un tad
nogaidda, ko teefa pehz likkumeem spreedih's.

Bauffas pagasta teefa 17tâ Septemba deenâ
1825. 2

Zehlab Luppin, pagasta teefas wezza-
kais.

(Nr. 79.) Fr. Leg, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi parradudewegi ta Zihrawas muischas faimnee-
ka Nikka Frizz schê no Zihrawas pagasta teefas teef
faazinati un sasaukti, lai feschâs neddelâs pehz tahs
scheit appakschâ rakfittas deenas Zihrawas muischâ
fanah't un sawas prassifchanas parahda, un lai dabbu
dsirdeht, kad un kâ taps makfati. Zihrawas pagasta
teefa 26tâ Septemba 1825. 3

+++ Zihse, pagasta wezzakais.

G. H. Kluge, pagasta teefas ffrihweris.

No Mesoh'tes pagasta teefas tohp wiffi parradu
dewegi ta lihdsfchinniga faimneeka Leela Ruhning Jan-
na, par kurra mantu, dehl inwentariuma truhkumu
un zittu parradu, zaur schihs deenas spreedumu kon-
kursis nolikts, aizinati, pee saudeschanas sawas teefas,
lihds 30tu Oktober schi gadda, kas par to isflehdsamu
terminu nolikts, kâ wehlehts, pee schihs teefas ar
sawahm taisnahm prassifchannahm un winnu peerahdi-
schannahm peeteiktees.

Mesoh'tes pagasta teefa 16tâ Septemba 1825. I

(S. W.) +++ Behrtusch Geddert, pagasta wez-
zakais.

(Nr. 116.) G. Ruhbohm, pagasta teefas ffrih-
weris.

Zitta fluddinafchana.

Weena bruhna fehwe, weens melns ruhnihts sirgs
un weens bruhns ehrelis Leelas Efferes muischâ pee-
klichdusch. Kam peederr, lai feschu neddelu starpâ,
pehz atlihdsinafchanas to isdohschamu, sawus fir-
gu's prettim nem. Leela Effere 5tâ Oktobera deenâ
1825. 3

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.
No. 356.